

Przedmiotowy system oceniania

Tematy lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
DZIAŁ I. POŁOŻENIE I ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE POLSKI					
1. Położenie Polski 2. Przeszłość geologiczna Polski 3. Łądlód i polskie pojezierza 4. Od Bałtyku po szczyty Tatr 5. Bogactwo skał i minerałów	<ul style="list-style-type: none"> wskazać Polskę na mapie Europy; wskazać swoje województwo na mapie administracyjnej Polski; nazwać i określić zasięg struktur tektonicznych występujących w Polsce; wskazać krainy geograficzne w pasach rzeźby terenu; wymienić główne różnice w rzeźbie regionów Polski; wymienić podstawowe grupy skał, podać przykłady. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać wszystkie województwa; podać przykłady konsekwencji rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski; podać nazwę ery, w której powstały poszczególne struktury tektoniczne; wskazać regiony geograficzne Polski; przypisywać formy powierzchni do regionów, w których występują; podać zastosowanie skał występujących w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić sąsiadów Polski; wymienić konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski; podać nazwy orogenezy i przykłady gór, które powstały w czasie ich trwania; wskazać ważniejsze rzeki, jeziora, zatoki; charakteryzować podstawowe formy powierzchni; omówić genezę głównych surowców Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski; charakteryzować góry poszczególnych orogenezy; wskazać na mapie Polski podane obiekty geograficzne; omówić rzeźbę powierzchni Polski; omówić występowanie surowców mineralnych w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> obliczać parametry wynikające z rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski; charakteryzować budowę geologiczną poszczególnych jednostek tektonicznych; omówić genezę poszczególnych form powierzchni występujących w Polsce; rozpoznawać wskazane skały.
6. Klimat Polski 7. Zróżnicowanie warunków klimatycznych w Polsce 8. O rzekach i jeziorach 9. Głęboko ukryty skarb 10. W „Raju” 11. Tam, gdzie knieja szumi 12. Gleby Polski 13. Krajobrazy naturalne i antropogeniczne	<ul style="list-style-type: none"> odczytywać wartości temperatury powietrza i opadów na mapach; podać nazwy wiatrów występujących w Polsce; wskazywać na mapie wybrane elementy hydrologiczne Polski; wskazać na mapie obszary występowania różnych typów gleb; wskazać główne kompleksy leśne; wymienić typy krajobrazu. 	<ul style="list-style-type: none"> opisać cechy mas powietrza kształtujących klimat Polski; wskazać na mapie dział wodny i dorzecze oraz rzeki główne; przedstawić zbiorowiska roślinne w Polsce; omówić cechy wybranego krajobrazu. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić kierunki napływu mas powietrza oraz regiony, w których powstają; wyznaczać zlewiska; wyjaśnić proces powstawania gleby; przedstawić strukturę gatunkową zbiorowisk roślinnych Polski; podawać przykłady poszczególnych typów krajobrazów. 	<ul style="list-style-type: none"> obliczać średnie wartości temperatury powietrza, amplitudy temperatury i sum opadów; analizować klimatogramy; wskazać zlewiska, w których położona jest Polska; określić miejsca występowania wód podziemnych w Polsce; omówić genezę wybranej gleby; omówić cechy wszystkich typów krajobrazów z przykładami. 	<ul style="list-style-type: none"> opisać cechy przejściowego klimatu Polski; wyjaśnić przyczyny występowania wód podziemnych w Polsce; podać przykłady reliktyw i endemitów; przygotować prezentację multimedialną o wybranym typie krajobrazu.

Tematy lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
DZIAŁ II. LUDNOŚĆ POLSKI					
14. Ludność Polski na tle Europy i świata 15. Rozmieszczenie ludności Polski 16. Ubywa nas czy przybywa? 17. Zróżnicowanie ludności Polski 18. Szukam pracy 19. Wielkie migracje Polaków 20. Przeprowadzam się 21. Polskie miasta i wsie 22. Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce 23. Obywatel Polski – obywatel Europy	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie zestawień statystycznych odczytywać liczbę ludności Polski w różnych okresach; definiować przyrost naturalny i rzeczywisty; odczytać z różnych wykresów strukturę ludności; definiować pojęcia związane z migracjami; wskazywać większe miasta Polski; określać funkcje miasta i wsi; podać przykłady mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> określić miejsce Polski w Europie pod względem liczby ludności; odczytywać informacje z mapy gęstości zaludnienia w Polsce; wskazywać obszary o dodatnim i ujemnym przyroście naturalnym i rzeczywistym; analizować strukturę ludności w Polsce; podać przykłady fal migracyjnych w Polsce; zdefiniować zespoły miejskie, podać przykłady; wskazać na mapie Polski występowanie mniejszości narodowych i etnicznych; wskazać skupiska Polonii na świecie; wskazać państwa należące do Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać na wykresach demograficznych okresy wyzów i niżów demograficznych; wykonać wykres przedstawiający zmiany liczby ludności Polski; podać przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego Polski; podać przyczyny bezrobocia w Polsce; omówić przyczyny migracji i wyjaśnić ich rozmieszczenie; opisać funkcje wybranych miast Polski; omówić typy wsi; scharakteryzować wybrane mniejszości narodowe i etniczne; przedstawić korzyści wynikające z wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić tendencje zmian liczby ludności Polski; podać przyczyny występowania wyzów i niżów demograficznych; analizować zmiany przyrostu naturalnego własnego regionu; analizować wskaźnik bezrobocia w poszczególnych regionach Polski; omówić konsekwencje migracji; analizować zmiany w osadnictwie wiejskim i miejskim; podać przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce; przedstawić obszary współpracy państw członkowskich Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> prognozować zmiany liczby ludności Polski, podając skutki; podać następstwa zmian liczby ludności i struktury ludności Polski; wskazać możliwości rozwiązywania problemu bezrobocia; porównać dawne i obecne przyczyny migracji Polaków; wskazać przykłady wpływu mniejszości narodowych i etnicznych na rozwój kultury narodowej; porównywać typy wsi; analizować przestrzenny rozwój przykładowego miasta; oceniać działania podejmowane przez Unię Europejską.
DZIAŁ III. GŁÓWNE ZAGADNIENIA GOSPODARCZE POLSKI					
24. Gospodarka narodowa 25. Funkcje rolnictwa i czynniki przyrodnicze jego rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> wymienić sektory gospodarki narodowej; wymienić czynniki wpływające na rozwój rolnictwa. 	<ul style="list-style-type: none"> podać przykład miernika stanu gospodarki; wykonać i analizować wykres użytkowania ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> analizować strukturę zasiewów i wielkość produkcji rolniczej; omówić przyrodnicze uwarunkowania rozwoju rolnictwa wybranych regionów Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić wskaźniki rozwoju gospodarczego; porównać poziom gospodarczy państw świata na podstawie wskaźników. 	<ul style="list-style-type: none"> analizować problemy polskiego rolnictwa; omówić perspektywy rozwoju polskiego rolnictwa.

Tematy lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
26. Czynniki pozaprzrodnicze rozwoju rolnictwa 27. Uprawa roślin i chów zwierząt w Polsce 28. Rybołówstwo w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować zbiory i plony; wymienić formy użytkowania ziemi w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić na podstawie map rozmieszczenie upraw roślin i chowu zwierząt w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> podać przyczyny występowania upraw roślin i chowu zwierząt w określonych regionach. 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wskaźników porównywać rolnictwo Polski z rolnictwem innych państw. 	<ul style="list-style-type: none"> analizować problemy polskiego rybołówstwa.
29. Przemysł i jego funkcje 30. Przemysł energetyczny	<ul style="list-style-type: none"> podać zadania poszczególnych gałęzi przemysłu; wymienić surowce wykorzystywane w poszczególnych gałęziach przemysłu. 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wskaźników ocenić produkcję przemysłową Polski; omówić występowanie surowców energetycznych w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić występowanie surowców mineralnych i ich zastosowanie w poszczególnych gałęziach przemysłu. 	<ul style="list-style-type: none"> podać konsekwencje obecnej sytuacji przemysłu Polski wynikające z powojennej historii jego rozwoju. 	<ul style="list-style-type: none"> analizować problemy polskiego przemysłu; omówić perspektywy rozwoju polskiego przemysłu.
31. Okręgi przemysłowe w Polsce 32. Przemysł zaawansowanych technologii	<ul style="list-style-type: none"> wskazać główne okręgi przemysłowe Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wykresów omówić strukturę wybranych okręgów przemysłowych. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić przyczyny rozwoju wybranych okręgów przemysłowych. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzować nowoczesne gałęzie przemysłu. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić tworzenie specjalnych stref ekonomicznych.
33. Rola usług w gospodarce Polski 34. Transport i łączność	<ul style="list-style-type: none"> dokonać podziału usług na rodzaje; wymienić rodzaje transportu i łączności. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić znaczenie usług; odczytywać z mapy szlaki i główne węzły transportu; omówić znaczenie komunikacji w gospodarce. 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wskaźników ocenić poziom transportu i łączności w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> porównać poziom transportu i łączności Polski z innymi państwami. 	<ul style="list-style-type: none"> zaproponować nowe kierunki rozwoju usług i komunikacji w Polsce.
35. Atrakcje turystyczne Polski 36. Wakacje w Polsce 37. Stan środowiska 38. Ochrona przyrody 39. Polska gospodarka	<ul style="list-style-type: none"> wymienić regiony Polski o szczególnych walorach turystycznych; podać przykłady obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce; podać przykłady negatywnego wpływu człowieka na środowisko przyrodnicze; wymienić formy ochrony przyrody w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wskaźników oceniać natężenie ruchu turystycznego; omówić walory turystyczne wybranego regionu; wskazać obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce; podać zagrożenia środowiska przyrodniczego Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić stopień zagospodarowania turystycznego poszczególnych regionów; opisać wybrany obiekt spośród wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO; na podstawie map ocenić stopień zmian środowiska przyrodniczego; wymienić i wskazać na mapie przykłady form ochrony przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> opracować trasę turystyczną we własnym regionie; uzasadnić wpis na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO polskich obiektów; opisać walory wybranego parku narodowego; porównać gospodarkę centralnie planowaną z wolnorynkową. 	<ul style="list-style-type: none"> porównać obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce z obiektami w innych krajach; podać propozycje działań zmierzających do poprawy warunków środowiska przyrodniczego Polski; opisać walory parków narodowych w Polsce.

Tematy lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
DZIAŁ IV. WYBRANE REGIONY POLSKI					
40. Pieniny 41. Wyżyna Lubelska 42. Nizina Mazowiecka 43. Pojezierze Pomorskie 44. Pobrzeże Gdańskie 45. Morze Bałtyckie 46. Twój region	<ul style="list-style-type: none"> wskazywać na mapie omawiane regiony; przypisywać regiony do pasów rzeźby terenu; podać nazwy ważnej rzeki, głównego miasta i wyróżniającą cechę regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić wyróżniające region cechy klimatu; wymienić formy rzeźby regionu; wymienić główne procesy kształtujące wybrane elementy środowiska danego regionu; wymienić główne formy działalności człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> analizować pochodzenie rzeźby danego regionu; wymienić zasoby naturalne; analizować strukturę ludności regionu na tle Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzegać związki przyczynowo-skutkowe zachodzące w środowisku geograficznym danego regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> zapropozować działania wpływające na rozwój społeczno-gospodarczy danego regionu.
DZIAŁ V. SĄSIEDZI POLSKI					
47. Polska i jej sąsiedzi 48. Środowisko przyrodnicze Polski i jej sąsiadów	<ul style="list-style-type: none"> wskazać i opisać położenie danego państwa; wskazać stolicę państw sąsiadujących z Polską. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić główne atrakcje turystyczne państw sąsiadujących z Polską. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić podobieństwa i różnice kulturowe pomiędzy państwami sąsiadującymi z Polską. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić cechy środowiska przyrodniczego wyróżniające dane państwo. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić euroregiony i ich rolę w kształtowaniu więzi transgranicznych.
49. Gospodarka Polski i jej sąsiadów 50. Kim są nasi sąsiedzi? 51. Współczesne Niemcy 52. Niepodległa Ukraina 53. Rosja – od Morza Bałtyckiego po Ocean Spokojny 54. Współczesna Rosja	<ul style="list-style-type: none"> wybrać spośród krajów sąsiadujących z Polską państwa należące do Unii Europejskiej i NATO. 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie diagramów i danych statystycznych odczytywać strukturę demograficzną sąsiadów Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić zmiany polityczne i gospodarcze zachodzące w regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić historię przemian politycznych w regionie; wskazać wspólne dla państw naszego regionu problemy demograficzne, gospodarcze i dotyczące ochrony środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> zapropozować wspólne działania dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego w regionie.